

Zorgsysteem

+ Steeds meer mensen zonder huisarts, kwart tot een derde praktijken neemt geen patiënten aan: 'We blijven het probleem constateren, maar lossen het niet op'

Joyce Beuken

13-02-26, 06:30 | update: 13-02-26, 10:52

[Luisteren](#)

[Delen](#)

„We spreken vaak over een tekort aan huisartsen, maar daarmee doen we de complexiteit tekort”, meent Marjolein Zwaan. © Foto Robert Gieling

HOORN Op zoek naar een huisarts? Bij een kwart van de praktijken krijg je nul op rekest, aldus een onderzoek van Independer. Echt nieuws is het niet: dat er een tekort aan huisartsen is gonst al jaren.

Waarom het niet wordt opgelost? Volgens Marjolein Zwaan (48), bestuurder bij Huisartsenorganisatie West-Friesland (HWF), gevestigd in Hoorn, is het tekort hardnekkig omdat het niet één duidelijke oorzaak heeft.

Al jaren waarschuwen beroepsorganisaties, zorgverzekeraars en patiëntenverenigingen voor een afnemend aantal huisartsenpraktijken en een groeiende groep mensen die geen vaste huisarts kan vinden. Recent onderzoek bevestigt opnieuw wat velen in de dagelijkse praktijk al langer merken: het probleem neemt toe. Maar waarom lukt het niet om deze ontwikkeling te keren? En wat betekent dit concreet voor patiënten en zorgverleners?

„We spreken vaak over een tekort aan huisartsen, maar daarmee doen we de complexiteit tekort”, meent de Enkhuizense Zwaan, die zelf jarenlang huisarts is geweest. „Het is een samenspel van een hoge zorgvraag, financiering die niet meebeweegt en een systeem waarin veel problemen bij de huisarts terechtkomen, terwijl ze daar niet altijd thuishoren.”

Wachtlijst

In de dagelijkse praktijk wordt het tekort steeds tastbaarder. Echter, het is wel lastig te zeggen hoe groot het probleem daadwerkelijk is: „Mensen komen op de wachtlijst terecht, maar melden zich vaak wel bij meerdere praktijken tegelijk. Eén persoon kan op tien lijsten staan, of juist op geen enkele lijst, omdat ze zich nergens melden terwijl ze geen huisarts hebben.”

Het onderzoek van Independer schatte recent dat 25 tot 33 procent van de huisartsenpraktijken geen nieuwe patiënten aanneemt. „Twee jaar geleden kwamen we in onze regio op vergelijkbare cijfers uit”, aldus Zwaan. „Dat betekent dat een kwart tot een derde van de praktijken gesloten is voor nieuwe inschrijvingen.”

Sommige patiënten wijken uit naar een huisarts verderop, soms op onpraktische afstand. Anderen houden hun oude huisarts aan, ondanks een verhuizing. „Wenselijk is het niet”, zegt Zwaan. „Zorg moet dichtbij zijn, juist in de eerste lijn.”

Volgens Zwaan zijn er in Nederland weinig mensen die écht volledig zonder huisartsenzorg zitten. „Bij spoed kan je altijd ergens terecht, bijvoorbeeld als passant.” Maar dat betekent niet dat er geen probleem is, benadrukt ze. „Voor klachten die niet acuut zijn, maar wel aandacht nodig hebben, is de toegang lastiger. En sommige klachten beginnen klein, maar worden groter als ze te lang blijven liggen.” Juist die preventieve en signalerende rol is volgens haar een kernfunctie van de huisarts. „Als je daar geen toegang toe hebt, loop je het risico dat problemen verergeren.”

Werkdruk

Het tekort aan huisartsen raakt niet alleen patiënten, maar ook de mensen die in de praktijken werken. „De werkdruk is enorm”, zegt Zwaan. „Binnen de openingstijden van de praktijk moet ontzettend veel gebeuren. Mensen in de zorg werken met hart en ziel, maar dat eist zijn tol.”

Dat is terug te zien in cijfers over burn-out en uitval. „Het percentage zorgmedewerkers dat tegen een burn-out aan zit, is groot. Mensen gaan door, maar daarmee neemt het risico op uitval toe. En als iemand uitvalt, wordt de druk voor de anderen alleen maar groter.” Het tast ook de aantrekkelijkheid van het vak aan, waarschuwt ze.

Marjolijn ziet onder meer dat niet alle vragen op de juiste plek terechtkomen: 'Eenzaamheid of schulden zorgen voor gezondheidsklachten, maar de oplossing ligt in het sociale domein' © Foto Robert Gieling

Volgens Zwaan is het te simpel om het probleem te reduceren tot 'er zijn te weinig huisartsen'. „Je moet ook kijken naar de zorgvraag. Hoort alles wat nu bij de huisarts belandt daar wel thuis?” Zwaan doelt daarmee op gezondheidsklachten die voortkomen uit andere problemen, zoals slechte huisvesting, schulden of eenzaamheid. „Je kunt die klachten behandelen in de zorg, maar de oplossing ligt vaak in het sociale domein.”

Daarnaast wordt er geregeld doorverwezen naar de specialistische zorg, zoals de GGZ. „Maar ook daar zijn lange wachtlijsten. De huisarts wordt geacht overbruggingszorg te leveren.” Een specialistische zorgverlener kan bij drukte 'nee' zeggen, de huisarts niet, meent Zwaan.

Taakherschikking binnen de praktijk helpt deels om de drukte op te vangen: praktijkondersteuners, verpleegkundig specialisten en andere zorgverleners nemen al veel

taken over. „Dat gebeurt gelukkig al volop. Maar ook dat heeft grenzen.”

Huisvesting

Een belangrijk knelpunt ligt volgens Zwaan in de bekostiging van de huisartsenzorg. „Als we willen dat de huisarts de poortwachter van het zorgstelsel is, moet dat goed gefinancierd worden. De huidige tarieven zijn gebaseerd op een onderzoek waar veel kritiek op is.”

Met name huisvesting vormt een probleem. „Huur- en koopprijzen rijzen de pan uit, terwijl die stijging onvoldoende wordt meegenomen in de tarieven. Je bent als praktijk een onderneming, maar bent wel gebonden aan de tarieven die landelijk vastgesteld worden. Je zit klem tussen personeelskosten, vastgoedkosten en het inkomen dat je zelf overhoudt. Ook dat maakt het voor jonge huisartsen onaantrekkelijk en spannend om een eigen praktijk over te nemen of te starten.”

Zwaan ziet de toekomst van de huisartsenzorg niet somber in, maar deze is wel aan verandering onderhevig. „Het is bewezen dat een vaste huisarts de kwaliteit van zorg en levensverwachting verhoogt. Als land moet je er dus alles aan willen doen om dat in stand te houden.” Het systeem zal volgens haar anders ingericht moeten worden om de problemen te verminderen. „Denk aan vaste huisartsen voor specifieke patiëntengroepen, meer digitale zorg en verdere taakherschikking.”

Ook burgers zelf hebben volgens haar een rol. „Burgers kunnen gelukkig zelfstandig ook betrouwbare informatiebronnen raadplegen. Een goed voorbeeld van zo’n bron is Thuisarts.nl. Daar staan adviezen die gebaseerd zijn op wetenschap en richtlijnen. Vaak precies wat je huisarts ook zou zeggen, en een stuk beter dan wat je elders op internet en sociale media tegenkomt.”

De kern, zegt Zwaan, is waardering van de complexiteit van het huisartsenvak. „Niet alleen in woorden, maar ook in daden. Iedereen roept dat de huisarts belangrijk is, maar je ziet het te weinig terug in de keuzes die beleidsmakers maken. Zolang dat niet verandert, blijven we het probleem vooral constateren, in plaats van het echt op te lossen.”

Lees ook:

Nog geen oplossing voor huisvestingsprobleem huisarts in Andijk: 'We lopen overal op stuk'

Regio

West-Friesland

